

УСТАНОВА ЈАВНА БИБЛИОТЕКА
„БОРА СТАНКОВИЋ“
Број: 184
Датум: 27.01. 2020 год.
ВРАЊЕ

**УСТАНОВА - ЈАВНА БИБЛИОТЕКА
„БОРА СТАНКОВИЋ“
ВРАЊЕ**

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ

У 2019. ГОДИНИ

Фебруар, 2020. године

Установа – Јавна библиотека
„Бора Станковић”
Иве Лоле Рибара бб, 17501 Врање
Тел/факс: 017/400-063; 415-611
e-mail: info@bibliotekavranje.rs
Бр.

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ УСТАНОВЕ - ЈАВНА БИБЛИОТЕКА „БОРА СТАНКОВИЋ” ВРАЊЕ ЗА 2019. ГОДИНУ

Библиотеке су установе културе које се налазе у средишту развоја модерног информационог друштва јер су суштински значајне за информисаност грађана, за њихово усавршавање и индивидуални развој, неопходне су за развој образовања, науке и културе, покретач су свеукупног развоја слободног грађанског друштва. Библиотеке, под једнаким условима и без обзира на разлике, обезбеђују свим грађанима остваривање људских права у домену слободе изражавања, стваралаштва, интелектуалних и других грађанских слобода, као и остваривање комуникације с другим грађанима и интелектуалним добрима у земљи и иностранству.

1. ОСТВАРИВАЊЕ ЗАКОНОМ УТВРЂЕНИХ ФУНКЦИЈА

Библиотека врши и остварује своје функције које су дефинисане, пре свега, Законом о култури, Законом о библиотечко-информационој делатности, Законом о културним добрима, Законом о издавању публикација, Законом о јавним службама и другим законима и пратећим правилницима, решењима и пратећим прописима.

Библиотека је организована у оквиру и по Закону о јавним службама и у складу са Законом о општим интересима у области културе.

Библиотека као установа од посебног друштвеног интереса, полазећи од наведених закона и прописа, прикупља, обрађује, чува и даје на коришћење сву библиотечку грађу којом располаже, као и информације и податке који се односе на библиотечку грађу којом располаже. Поред ове делатности, Библиотека се бави прикупљањем културних добара, издавањем публикација и културно-просветним активностима.

Библиотека „Бора Станковић” у Врању је у 2019. години успешно обавила све задатке из основне делатности прописане Законом о библиотечко-информационој делатности (Сл.гл.РС, бр.52/11, који је у примени од 24.01.2012.) и низ других активности усмерених ка унапређењу и развоју библиотечке делатности у Пчињском и Косовско-поморавском округу. На основу члана 22.став 4 Закона о библиотечко-информационој делатности (Сл.гласник РС, бр.52/11), на предлог Народне библиотеке Србије и Решења које је донео Министар културе и информисања (Сл.гласник РС, бр.122/12) Јавна библиотека “Бора Станковић” Врање обавља Матичне функције у библиотечко-информационој делатности на територији града Врања и општина Босилеград, Бујановац, Витина, Владичин Хан, Гњилане, Косовска Каменица, Ново Брдо, Прешево, Сурдулица и Трговиште. Матичну функцију у целом Косовско-поморавском региону, међутим, није могуће обављати из познатих разлога.

Матична библиотека развија библиотечко-информациони систем на подручју своје матичности, подстиче сарадњу међу библиотекама у свом округу, усклађује деловање према смерницама развоја националног библиотечко-информационог система, непосредно сарађује са Народном библиотеком Србије и Библиотеком Матице српске и другим установама којима је циљ унапређење библиотечко-информационе делатности у Републици Србији.

У оквиру својих матичних функција и овлашћења, Библиотека води регистар библиотека, пружа стручну помоћ библиотекама, врши стручни надзор над радом библиотека, стара се о усавршавању, прати и проучава стање, потребе и услове рада и предлаже мере за унапређивање библиотечке делатности и њихово спровођење

Такође, Библиотека у оквиру своје делатности у вршењу својих функција примењује стандарде и међународна правила и прописе за стручну обраду књига, а од пре осам година примењује се Cobiss програм.

У складу са поменутиим законима и прописима и полазећи од Годишњег програма рада за 2019. годину, Библиотека је организовала своје активности на реализацији програма. Својом делатношћу Библиотека је пружала и давала свој допринос унапређивању привредног, културног, образовног и научног развоја Града и региона, обезбеђујући услове грађанима за задовољавање потреба у области културе.

У 2019. години, Библиотека је прикупљала, стручно обрађивала и давала на коришћење библиотечку грађу, остваривала своју културно-образовну функцију и координирала рад библиотека Пчињског округа.

Овлашћена радница Народне библиотеке Србије мр Ивана Тодоровић, виши дипломирани библиотекар у Одељењу за матичне послове, образовање, истраживање и развој библиотечно-информационог система, је дана 15. новембра 2019.год. извршила **Надзор над стручним радом** Установе – Јавна библиотека Бора Станковић и донела закључак да “Библиотека у Врању, у целини и успешно остварује задатке дефинисане **Законом о библиотечној делатности** и и даље има узлазну линију развоја. Библиотека има правилно структуриране фондове и организована и развијена сва одељења и службе потребне за рад једне развијене јавне библиотеке и стручни рад у оквиру њих обавља сагласно законским и подзаконским актима који регулишу обављање библиотечно-информационе делатности на територији Републике Србије.”

Значајни резултати у протеклој години постигнути су у културној делатности Библиотеке обогаченој изложбама, трибинама и књижевним промоцијама (Одељење периодике, Завичајно, Дечје, Позајмно одељење и Амерички кутак).

Књижни фонд Библиотеке „Бора Станковић” 31. децембра 2019. године поседује 119.876 књига (56.342 записа) унетих у Cobiss програм. У току 2019. године књижни фонд Библиотеке обогачен је за 4.131 нову књигу. Претплатом и куповином набављено је око 30 наслова периодике. У Библиотеку је учлањено укупно 6.111 корисника. У 2019. години, Јавна библиотека у Врању је својим корисницима и свим грађанима Врања пружио више од 1.000.000 појединачних услуга. На коришћење је дато укупно 42.536 публикације - евидентирано аутоматизованом позајмицом и сигурно још толико које се не евидентирају.

2. РАД ОДЕЉЕЊА И СЛУЖБИ

Одељење за одрасле – Позајмно одељење по свим важећим параметрима: књижном фонду, броју чланова и прочитаним књигама јесте највеће одељење Библиотеке у Врању. Књижни фонд од 34.712 књига (по COBISS-у), осим замашним бројем, одликује се одличном структуром и заступљеношћу нових, актуелних наслова. У току 2019. фонд овог Одељења обогачен је за 957 књига.

Протекле године на Одељењу за одрасле је уписано је 1.308 нових чланова. Корисници одељења су позајмили 25.499 књига (из домаће и стране књижевности, од тога 3.671 књиге из стручне литературе, а ту су и биографије и мешовита дела). Чланови библиотеке могу резервисати жељену књигу. У току 2019.године таквих резервација је било 1.320, међу којима су и дела из актуелне лектире.

Структура корисника је разноврсна. Уписано је 293 средњошколаца, 160 студената и 122 пензионера, док остатак уписаних чланова чине запослени у различитим друштвеним делатностима 733. Број посета износи 3.550, средњошколци 843, студенти 395, пензионери 382 и 1.930 различитих друштвених структура. Осим ученика, који углавном читају обавезну лектуру, велики је број студената и запослених у различитим друштвеним структурама. На Позајмном одељењу редовно се постављају изложбе нових књига, изложбе добитника значајних књижевних награда, изложбе књига поводом јубилеја и годишњица писаца, препоруке читалаца о прочитаним књигама, итд.

У фонду Позајмног одељења су се 2019. године нашла најновија дела наше и светске књижевности, за које чланови библиотеке показују највише интересовања. У експанзији издавачке продукције трудимо се да одговоримо захтевима наших читалаца, тако да се на нашим полицама могу наћи најмање два примерка актуелних издања.

Протекле године мењали смо и цене уписнина: годишња индивидуална чланарина износи 600 динара, а то је уједно и породична, док средњошколци, студенти и пензионери спадају у повлашћену категорију и за њих је упис 400 динара. Увели смо и месечну чланарину породичног уписа за 200 динара, повлашћене категорије 100 динара.

У току 2019. године низом акција омогућили смо нашим суграђанима да се упишу по сниженој цени, као и преко одређених удружења да њихов упис буде бесплатан. Поводом Светосавске недеље ученици средњих школа уписивали су се по цени од 250 динара. 2019. година је била у знаку јубилеја 140 година оснивања, па смо упис чланова вршили по цени од 300 динара. У октобру, када је месец књиге упис је био снижен за 50 одсто и то: за повлашћене категорије 200 динара а за породични упис 300 динара. Што се тиче бесплатног уписа, на основу спискова Удружења оболелих од мултипле склерозе и

Међуопштинске организације глувих и наглувих, њихови чланови су добијали бесплатне чланске карте.

У октобру, када обележавамо месец књиге, нашу библиотеку су посетиле три групе ученика средњих школа. Ученици из Економско – трговинске школе са професорком Сунчицом Антић, професором Драганом Петровићем из Гимназије и професорком Бранком Марковић из Техничке школе. Они су поред упознавања са радом позајмног одељења, обишли и друга одељења наше установе и том приликом указано им је на све могућности коришћења наших услуга.

Најчитаније књиге домаћих аутора:

1. „Писмо госпође Вилме“ Јелена Бачић Алимпић
2. „Чувај ме „ Весна Дедић
3. „Љубав у доба кокаина“ Симонида Милојковић
4. „Загрли ме“ Весна Дедић
5. „Рани јади“ Данило Киш

Најчитаније књиге страних аутора:

1. „ Град палих анђела“ Касандра Клер
2. „Поново своја“ Нора Робертс
3. „Заборављени врт“ Кејт Мортон
4. „У једном трену“ Гијом Мусо
5. „Седам сестара“ Лусинда Рајли

Као и претходних године Дечје одељење је 2019. године наставило традицију дружења са предшколцима и основцима, као и рад на подстицању њиховог интересовања за библиотеку, књигу и читање. У Установи - Јавној библиотеци „Бора Станковић“ у Врању, у протеклој години је на Дечјем одељењу акценат стављен на формирању читалачких навика код најмлађих.

Током целе године рађено је на популаризацији књиге и читања, како у самој Библиотеци, тако и по основним школама и вртићима.

Фонд дечијег одељења броји укупно 18.275 књига по Cobiss-у.

У 2019. години укупно је 6953 издате књиге, од тога у програму Библио 5545 (страних 3024 и домаћих 1393), а у програму Cobiss позајмљено је 1408.

Број посета по Cobiss-у (од 1.јула 2019. до 31.12.2019.) је 2006.

У претходној години укупно је уписан 931 члан. Од тога 536 корисника у програму Cobiss и 395 у програму Библио.

Дечје одељење је у 2019. години постало богатије за 866 наслова. Од тог броја путем куповине набавило 165 књига, из откупа 346, поклон 142 и стари фонд 213 књиге.

Набавка по групама:

0 - 10; 087.5 - 168; 1 - 7; 3 - 2; 5 - 7; 6 - 4; 7 - 35+1dvd; 9 - 13 и 8 - 619.

(8-стручна - 17; 8-дечја - 602).

Најчитанији наслови у 2019. години на Дечјем одељењу су:

Од домаћих аутора:

Митић Стефан - „Ја сам Акико“,

Петровић Урош - „Мрачне тајне Гинкове улице“,

Жежељ Марија - „Мој слатки живот“.

Од страних аутора:

Дами Елизабета - „Осам сати - правац у школу“,

Дами Елизабета - „Пирати не интернету“,

Мос Ема - „Мале влогерке - краљица драме“.

Програмске активности:

У Светосавској недељи гости Дечјег одељења били су писци Стеван Милошевић, Стефан Митић и Биљана Алавања.

Они су у пратњи библиотекара Дечјег одељења посетили свих шест основних школа на територији града, предшколску установу „Наше дете“, затим школу и вртић у Врањској Бањи, Корбевцу, Вртогошу, Тибужду, Власу и Ратају.

Поводом Националног дана књиге, 28. фебруара је на Дечјем одељењу са ученицима ОШ „Вук Караџић“, одржана интерактивна радионица „Деца препоручују деци“. Израђени су занимљиви радови где су деца цртала корице својих омиљених књига.

Дечје одељење је са учитељицом Горданом Стојанчић и њеним ученицима обележило и Осми март, Дан жена. Деца су се упознала са радом Библиотеке, а израђене су и честитке мамама које су потом изложене у холу.

У марту нас је посетио Дечји клуб вртића „Дечја радост“ у којој су била деца узраста од три до шест година. Том приликом деца су обишла Библиотеку а затим смо разговарали о именима и њиховим значењима.

Другог априла, на дан рођендана великог писца бајки, Ханса Кристијана Андерсена, Библиотеку су посетила деца предшколске установе „Наше дете“. Разговарали смо о најчитанијим насловима на Дечјем одељењу и њиховим омиљеним животињама.

У јуну је наша Установа обележила 140 година од оснивања. Поред богатог програма и Свечане академије, уручене су и захвалнице највреднијим читаоцима. На Дечјем одељењу то је Даница Ђорђевић, ученица трећег разреда ОШ „Јован Јовановић Змај“.

Током летњих месеци, повећан је број уписа чему је свакако допринео и прелазак на програм Sobiss. Деца су, углавном, поред наслова за рекреацију и опуштање, позајмљивала лектуру.

У септембру је, поводом поласка ђака у школу, организована акција уписа за све основце по симболичној цени.

Месец октобар - Месец књиге, обележен је великим бројем посета ученика основних школа који су том приликом упознати са радом Библиотеке и Дечјег одељења. Упис је целог месеца био снижен на 50%.

Дечја недеља, под слоганом „Да право свако - дете ужива лако“ је ове године трајала од седмог до тринаестог октобра. Гост Библиотеке био је Власта Ценић. Он је одржао две интерактивне радионице којима су присуствовали ученици свих градских основних школа.

Завичајни песник Стеван Милошевић је у децембру, на Дечјем одељењу, у сарадњи са Јустиновом омладином (коју чине ученици средњих школа) одржао две радионице под називом „У сусрет Божићу“. Акцент је стављен на међугенерациској сарадњи ученика средњих и основних школа. Првој радионици су присуствовали ученици четвртог разреда ОШ „Вук Караџић“, а другој ученици другог разреда ОШ „Бранко Радичевић“.

У холу Библиотеке и на Дечјем одељењу редовно се постављају изложбе књига поводом значајних датума и догађаја, нових наслова, затим изложбе дечјих цртежа, честитки и радова.

Дечје одељење редовно прима „Политикин забавник“. На овом одељењу постоји могућност резервације жељеног наслова, уколико је књига на читању.

Завичајно одељење - Завичајни фонд Библиотеке данас има 3.215 монографских публикација (2570 наслова). Огроман је значај прикупљања, систематизовања, чувања и коришћења свих докумената из наше ближе и даље прошлости, стручне грађе везане за Врање и околину. Разнородна некњижна грађа коју поседујемо се сваке године, па и у 2019. години бројчано увећала за 70 јединица (каталози, позивнице програми дешавања, плакати, ДВД), док је фонд обogaћен са 146 нових наслова.

Вишемесечно проучавање заоставштине доктора Јована Хаџи Васиљевића - великана града Врања: књижевника, доктора филозофије, историчара, антропогеографа, етнолога, систематизовање његове обимне грађе о Врању и околини и ишчитавањем, резултирало је издавањем монографије „Др Јован Хаџи Васиљевић знаменити Врањанац“ аутора Мирјане Томашевић и Сање Бундало, библиотекарки Завичајног одељења. Повод публиковања ове стручне књиге била 70 – годишњица његове смрти. 29. јануара 2019. године, одржана је промоција поменуте монографије у сали Периодике наше библиотеке. О књизи „ Др Јован Хаџи Васиљевић- знаменити Врањанац“, су поред аутора, своје стручно мишљење и критички осврт дали Др Јован Јањић, Др Валентина Златановићи и магистар Слободан Симоновић. Књига је добила позитивне критике. Промоција је пропраћена и поставком књига Др Јован Хаџи Васиљевића.

Представање ове монографије била је и у Београду 23. маја 2019. године у Библиотеци града Београда. На промоцији су говорили поред Валентине Златановић, господин Дејан Ристић, председник обновљеног друштва Свети Сава. Иначе, дугогодишњи секретар старог друштва „Свети Сава“ у Београду, био је др Јован Хаџи Васиљевић.

Прошле године акценат је стављен на велики Јубилеј 140. година од оснивања Библиотеке „Бора Станковић, који је био прилика да код Министарства културе и информисања конкуришемо пројектом под називом „Библиотека за будуће генерације“. Пројектни тим на челу Сањом Бундалом, руководиоцем, чинили су и Мирјана Томашевић и Зоран Најдић, директор – као чланови тима. Горући проблем врањске библиотеке био је тесан и неадекватан простор у коме је радило Завичајно одељење. Правилником о националним стандардима, наша богата завичајна збирка као библиотечко - информациона грађа, по садржају везана за Врање и околину, била је у неадекватном простору. На полицама није било више места за књиге и некњижну грађу. Техничка опрема је била застарела а ормани тесни и дотрајали. У одељењу су постојала само два читаоничка места. Проблем је био оправдан и са становишта неопходних адекватних наменских витрина и специјалних архивских ормана за чување и заштиту завичајне грађе. Пројекат “ Библиотека за будуће генерације“ подржан је од стране Министарства културе и информисања које је имало слуха и разумело наш горући проблем. Добијеним пројектом и материјаним средствима у висини од 600.000,00 хиљада динара Завичајно одељење добило је нову, већу и адекватнију просторију од

30m². Суфинансијер пројекта био је Град Врање са 200.000 динара, као и Библиотека.

20. јуна 2019. смо на Дан Библиотеке, свечано отворили и представили широкој публици нову, функционалнију и опремљенију просторију Завичајног одељења. Отварању су присуствовале многобројне званице: представници Министарства културе, НБ Србије, представника Града Врања, медија и наших корисника.

Поводом Јубилеја поставка (изложба) књига била је намењена историјату библиотеке почев од времена Грађанске касине до савремене електронске Библиотеке. Поводом Светског дана књиге 23. априла у холу библиотеке биле су изложене књиге великих светских писаца. Такође, у току претходне године, библиотекарке Завичајног одељења приредиле су редовну поставку поводом манифестације Мај месец музике и Pianno festa и изложиле из наше архиве, стручне и вредне, књиге из области музичке уметности.

У октобру - месецу књиге који је традиционално посвећен читаоцима, читању и њиховим посетама библиотеци, Завичајно одељење је дало свој допринос излагањем нових и старих наслова књига актуелних писаца и издања књига писаца који нису више међу нама.

У Завичајном одељењу Библиотеке у 2019. години радила су две дипломиране библиотекарке са положеним стручним испитом. Библиотекарке присуствују семинарима сталног стручног усавршавања. Прошле године то је био семинар на тему Иновације у библиотекрству - какву библиотеку желимо, ауторке Бебе Станковић и семинар Википедија у Универзитетској библиотеци. Колегинице су учествовале на тзв. Вики маратону, који је овог пута имао тему Улице Врања. У оквиру Вики маратона постављане су фотографије врањских улица са описима, разгледнице Врања и Врањске бање, а све у циљу богаћења српске Википедије.

Рад Стручног одељења у 2019. години базирао се на раду са корисницима стручног фонда. Осим по структури, овај фонд је специфичан и по томе што се стручна литература користи у Читаоници и не износи из Библиотеке, са изузетком појединих популарнијих наслова којих има у више примерака. У 2019. години највећи број коришћених књига је из области књижевне критике, приручне литературе, историје, лингвистике, медицине и популарне психологије. Урађено је укупно 29 међубиблиотечких позајмица и то:

За наше кориснике 21 позајмица:

- из Народне Библиотеке Србије – 8 позајмица
 - из Универзитетске библиотеке „Светозар Марковић“ – 6 позајмица
 - из Библиотеке „Радоје Домановић“ Сурдулица – 3 позајмице
 - из Народна библиотеке „Радоје Домановић“ Лесковац – 2 позајмице
 - из Матичне библиотеке „Љубомир Ненадовић“ Ваљево – 1 позајмица
 - из Народне библиотеке Ужице – 1 позајмица
- Наша библиотека је послала 8 позајмица следећим библиотекама на њихов захтев:
- Библиотека „Радоје Домановић“ Сурдулица – 1 позајмица
 - Универзитетске библиотеке „Никола Тесла“ Ниш - 1 позајмица
 - Народна библиотека „Радоје Домановић“ Лесковац – 2 позајмица
 - Народна библиотека Ужице – 1 позајмица
 - Библиотека „Браћа Настасијевић“ Горњи Милановац – 1 позајмица
 - Народна библиотека „Раде Драинац“ Прокупље – 1 позајмица
 - Библиотека „Вук Караџић“ Пријепоље – 1 позајмица

Фонд у овом одељењу сада броји 24.705 књига. Године 2019. књижни фонд је увећан за 594 књиге, куповином и поклоном Министарства културе и других извора. Фонд се богати и веома брзо мења структуру, јер би у супротном једном делу стручног фонда запретила опасност од неактуелности и застаревања.

Одељење периодике је у 2019. години наставило послове евиденције, чувања, инвентарисања и физичке обраде старог фонда и текућег прилива серијских публикација.

Фонд серијских публикација обухвата:

- дневну штампу,
- недељну штампу,
- стручне часописе из области науке, културе и уметности,
- стручне часописе из библиотекарства,
- годишњаке, календаре, летописе, зборнике радова, билтене и
- фототипска издања.

Фонд овог Одељења садржи 16 173 свезака серијских публикација (274 наслова).

Структура фонда по УДК групама:

- 0 - Општа група – 38 наслова.

- 1 - Филозофија. Психологија - 10 наслова,
- 2 - Религија. Теологија - 18 наслова,
- 3 - Друштвене науке – 59 наслова,
- 5 - Природне науке. Математика – 6 наслова,
- 6 - Примењене науке. Медицина. Техника – 13 наслова,
- 7 - Уметност. Музика. Спорт – 18 наслова,
- 8 - Књижевност. Лингвистика. Језик – 100 наслова,
- 9 - Географија. Историја – 12 наслова.

Фонд Одељења периодике се у 2019. години попуњавао углавном поклонима, претплатом и куповином. Фонд је обогаћен часописима које смо искористили за поуну постојећих збирки али и насловима које библиотека није имала у свом фонду. Текући прилив у 2019. години износи 36 наслова периодике. Од тога 32 наслова је набављено поклоном, 4 куповином. Фонд је обогаћен са 4 нова наслова које библиотека до сада није имала. Од Фондације Новак Ђоковић и дистрибутерске куће „Макарт“, библиотека је добила на поклон 80 свезака (2 годишта) часописа „Оригинал“. Укупан број свезака приновљених у 2019. години је 140.

Инвентарисано у 2019. години:

број наслова - 58

број свезака - 16328

интегративни извори - 1

саставни делови – 2

За потребе читалаца, Библиотека набавља 5 наслова дневних новина: Вечерње новости, Блиц, Данас, Политику, Спортски журнал и 3 наслова недељних новина: Нин, Време и Политикин забавник. Политика и Нин се чувају и врши се њихово укоричавање. У 2019. години Одељење периодике је имало 2.560 посета а прочитано је 7.180 примерака дневне и недељне штампе. Од часописа највише су тражени часописи из књижевности и језика а од новина: Врањске новине, Слободна реч и стари бројеви Политике. Ову грађу чланови користе искључиво у читаоници Одељања, али је могуће фотокопирати одабране текстове.

У 2019. години започео је рад на сређивању, инвентарисању и физичкој обради укоричених комплекта новина које се чувају у депоу за периодику (Политике, Борбе, НИН-а, Слободне речи) и службених гласила (Службеног листа СФРЈ/СРЈ/СРС). Инвентарисано је 70 годишта периодике (бр. наслова - 12; бр. свезака - 16 173).

Читасница за научни рад броји 30 читалачких места, што понекад не задовољава потребе наших чланова, с обзиром на њихово интересовање за рад у Библиотеци, имајући у виду да је то пре свега студентска и средњошколска популација. Читаоница у 2019. години броји укупни фонд од 3.429 књига (приновљено 53).

Интернет читаоница постоји у Библиотеци од краја 2004. године и састоји се од 10 рачунара од којих су пет новије генерације. На рачунарима је инсталиран већ застарео оперативни систем Windows XP са такође, застарелом апликацијом Microsoft Word 2002. Овај застарео софтвер, као и чињеница да је данас интернет доступан и на мобилним телефонима доприноси смањењу броја корисника у интернет читаоници. Сви рачунари у Интернет читаоници доступни су члановима наше библиотеке и то два сата рада на рачунару сваког дана, коришћење бежичног интернета на приватним уређајима је неограничено. Поред услуге приступа интернету корисници такође могу користити услуге коришћења Microsoft Word-а као и других апликација доступних на рачунарима интернет читаонице. Услуге фотокопирања, штампања, скенирања и снимања својих докумената на цд-у су бесплатне за чланове библиотеке.

Интернет читаоницу од јануара до децембра 2019. године користило је 74 посетилаца. Укупан број посета интернет читаоници током 2019. године је 3.115.

Структура корисника је разноврсна: средњошколци 25%, студенти 25% и 50% осталих.

Амерички кутак је отворен 9. новембра 2005. године и ради у оквиру Јавне библиотеке “Бора Станковић”, као још једно њено одељење. Књижни фонд износи 3.456 (2.957 наслова) књига на енглеском језику и 20 наслова часописа.

У току 2019. године број чланова Америчког кутка је 2.910. Број коришћених књига је 2.292, од тог броја 592 издато је за коришћење ван читаонице и 1.700 у читаоници.

Сви програми Америчког кутка су бесплатни за чланове кутка, укључујући и часове енглеског. Учлањење је такође бесплатно.

Амерички кутак у 2019. години је организовао 162 програма, а ту спадају: конверзацијски програми на енглеском језику, предавања америчких професора, уметника и службеника Амбасаде САД, креативне радионице, пројекције филмова са дискусијом и радионице о предузетништву. У току 2019. год. је 4 групе полазника бесплатно похађало курсеве енглеског језика, укупно око 100 људи. У току 2019.

укупан број људи који је присуствовао програмима Америчког кутка у је био 1.140.

Амерички кутак је организовао и двогодишњи програм наставе енглеског језика за тинејџере- English Access, који је трајао до краја маја 2019. Група од 25-оро тинејџера је учила енглески два пута недељно у Кутку и током две суботе месечно. Јуна 2019. су ученици са својим родитељима ишли на пријем у Амбасаду САД у Београду, где су полазницима који су успешно завршили English Access програм додељене дипломе.

Чланови Америчког кутка могу резервисати књиге, а такође могу да утичу и на набавну политику предлажући наслове књига које би желели да читају или филмове које би желели да погледају. Чланови могу да предлажу програме за које би желели да буду организовани у Кутку, а библиотекари дају све од себе да жеље корисника буду испоштоване. Сви материјали се набављају по том кључу тј. да буду у функцији програма, да буду у складу са жељама и потребама корисника, да набављена дела буду награђивана и најчитанија у претходној години.

Мрежа огранака

Библиотека има развијену мрежу од 5 стационираних огранака. Наиме, четири огранка су у насељеним местима општине (Врањска Бања, Ратаје, Вртогош, Власе) и један у градском подручју - Доње Врање.

Огранак у Врањској Бањи – На Одељењу Библиотеке у Врањској Бањи у 2019. било је уписано 420 корисника наших услуга. Огранак има електронску базу података БИБЛИО и кориснички програм. У 2019. години цео фонд је унет у COBISS базу. Број прочитаних књига је 2.734 од којих 578 наслова домаћих писаца, 1.961 страних, 87 сликовница, 108 књига стручне литературе.

Структура чланова је веома разноврсна. Поред предшколаца и ученика, који чине већину наших чланова, постоји доста интелектуалаца, као и пензионера. Лети установу посети и понеки туриста.

Дневна и недељна издања новина и часописа које Библиотека набавља су: Вечерње новости и Печат.

Одељење у Врањској Бањи отворено је 1963. Од тада наша Библиотека је променила више локација, да би 2014. потпуно престала

са радом. 26. јануара 2019. поново почиње са радом. И тада је одлучено да упис у Библиотеку буде бесплатан за кориснике свих категорија.

У овом тренутку наше Одељење располаже са 8.192 књиге. У току 2019. године приновљено је 688 књига. По групама то би било овако: 0 – 6; 087.5 – 17; 1 – 10; 2 – 6; 3 – 20; 5 – 7; 6 – 15; 7 – 34; 8 – 543 (8п – 296; 8д – 234; 8с – 13); 9 – 30.

Библиотека је током 2019. године низом осмишљених програма својим корисницима покушала да омогући што пријатнији боравак.

У Одељењу Врањска Бања одржану су следећи програми:

- 26. јануар
Свечано отварање Библиотеке изложбом старих фотографија Врањске Бање, аутора Горана Арсића.
- 02. септембар
Првацима у част , гост Жикица Димитријевић, песник за децу.
- 10 – 14. јун
Филмски фестивал – 13. Турнеја Слободне Зоне. Приказано је пет филмова, по један сваки дан.
- 14. јун
Ученици петог разреда основне школе са својом наставницом српског језика боравили су у нашој Библиотеци. Одржан је час посвећен разним врстама енциклопедија и начину на који, када се користе, олакшавају учење.
- 08. новембар
У посету нам долази ученик ОШ „П.Девеџић“ прерушен у Вука Карацића са наставницом и другом децом. Делили смо народне умотворине, исписане на веома леп и интресантан начин, пролазницима. Тако смо обележили 232. годину од рођења овога великана.
- 04. децембар
Прва посета деце предшколског узраста са васпитачима.
- 13. децембар
Друга посета деце предшколског узраста са васпитачима.
- 20. децембар
Кићење јелке у пријемној просторији на радост и задовољство деце, и понеког одраслог.

Чланови Библиотеке могу резервисати књигу коју желе и да тако брже и сигурно дођу до жељеног наслова. Тако је у 2019. години било 38 резервација нових наслова, као и актуелне лектире. Трудимо се,

колико је у нашој могућности, да пратимо експанзију издавачке продукције, тако да се на нашим полицама може наћи најмање један примерак актуелних издања.

Огранак у Доњем Брању располаже простором од 240m². Књижни фонд, након завршене аутоматске обраде броји 15.511 књиге. У току 2019. године уписано је 133 нових чланова. Структуру корисника чине: деца до 14 година -67, ученици средњих школа- 19, студенти- 2 и остали- 47. Већину корисника библиотеке чине деца школског узраста.

Број приновљених књига је 471. Одељење прима четири наслова периодике: Вечерње новости, Политика, Политикин забавник и Нин. Број издатих књига у 2019.години је 2.015 (1.034 страних и 726 домаћих аутора).

Најчитанији наслови у 2019. години су:

1. Укус греха - Зорана Шулц
2. Заувек у срцу - Весна Дедић
3. Кофер из Берлина - Јелена Бачић Алимпић

Дневна фреквенција корисника штампе је 3-5 посета. Од дневних наслова периодике у Огранак стижу Вечерње новости и Политика, а од недељних Нин и Политикин забавник.

Увођењем резервација, омогућено је корисницима да у што краћем року дођу да жељене књиге.

Библиотека је отворена за кориснике током целог дана, од 8-19 сати, а суботом од 8 до 13.

Огранак у Ратају располаже фондом од 7.033 књиге. Библиотечку делатност обавља библиотекар са положеним стручним испитом. Библиотека користи просторије од 50 м² у дворишту ОШ “Бранислав Нушић” (зграда старе школе).

Библиотека је отворена за кориснике током целе радне недеље. У току 2019. године уписано је 302 корисника. Структуру чланства чине предшколци (16), ученици основног образовања (125), средњошколци (75), студенти (26), радници у непосредној производњи (2), радници у друштвеним делатностима (25), осталих (33).

Број коришћених публикација у 2019.години је 1.311. Ове године фонд је обогаћен са 184 књиге.

Библиотекар овог одељења активно учествује у активностима на популаризацији књиге и читања, посебно са ученицима нижих разреда основне школе, затим са корисницима ромске националности, децом са посебним потребама и старијим корисницима. Библиотека је врло пријатан кутак и место где се размењују и добијају информације, литература, место где се учи и шири знање. Услуге комплетне рачунарске опреме, доступне су свима, како мештанима тако и ђацима, запосленим и пензионерима.

Сарадња са школом „Бранислав Нушић“ у Ратају, чију просторију користи Библиотека „Бора Станковић“ за рад свог Огранка, протиче у одличној атмосфери на обострано задовољство, као и са осталим, присутним државним субјектима у окружењу.

Огранак у Вртогошу броји фонд од 4.564 књиге. Библиотечку делатност обавља књижничар са положеним стручним испитом. Библиотечки огранак је радио у истој просторији са школском библиотеком ОШ “1. мај” у Вртогошу. Међутим, ради бољег функционисања и раздвајања књижних фондова, на иницијативу директора школе, наш Огранак је добио нову, светлу просторију, са бољим условима за рад.

Огранак је 2019. године имао 107 корисника, од којих су већина ученици и наставници школе под чијим кровом библиотека ради. Број коришћених публикација је 1.732 (834 из домаће, 882 из страних књижевности и остало). Број приновљених књига у одељењу је 171.

Најчитанија децја књига из домаће књижевности је Бајке не само за девојчице и Хари Потер и камен мудрости – Џоан Роулинг, из стране књижевности.

Огранак у Власу једини је од огранака наше библиотеке који није радио у претходној години и који има најнеповољније услове за рад. Наиме, библиотечка просторија се налази у саставу зграде Основне школе “20. октобар”, окренута је ка северу и веома је хладна. Школа има централно грејање, али у овој просторији радијатори се залеле и искључени су из система. Један калорифер не може да греје просторију од 38м². Због, овако лоших и неадекватних услова за рад, године, радница је из огранка пребачена у матичну библиотеку.

Огранак има добру структуру фонда који броји 5.025 књига, али се он није користио ни у 2019.години. То је штета за ученике који би због сиромашне школске библиотеке могли више времена да проводе у Огранку, листајући занимљиве наслове, речнике и енциклопедије.

Коначно решење би можда требало тражити у пресељању Огранка у неку другу просторију, када се и ако се створе услови за то. За сада, Огранак у Власу не ради.

4. НАБАВКА И ОБРАДА КЊИГА

Јавна библиотека у Врању књижну грађу набавља куповином, разменом, поклоном и претплатом. Библиотека је у 2019. години набавила укупно 4.131 књигу. Јавна библиотека „Бора Станковић“ Врање, данас има у свом фонду укупно 119.876 књига (56.342 записа). Одељење обраде је стручно обрадило и унело у електронску базу података све набављене књиге.

Начин набавке:

- куповина књига 877
- поклон 1.250
- стари фонд 263
- сопствена издања 4
- откуп МК 1.737

У 2019. години Библиотека је приновила укупно 4.131 књиге, што представља око 55% од 7.500 књига колико стандарди прописују у односу на број становника у општини, односно на стандардну почетну величину фонда.

Обим средстава из буџета Града Врања намењених куповини књига и периодике у Јавној библиотеци у Врању је већ годинама недовољан и има тенденцију смањења. Недостатак средстава за набавку само се делимично надокнађује поклоном Министарства културе Републике Србије, као и прибављањем донација у чему Библиотека има континуирану активност.

Учешће у изградњи јединственог националног библиографско-информационог система

Библиотека у Врању је 2009. године, на основу препоруке Народне библиотеке Србије и Министарства културе Републике Србије, а у интересу бржег и ефикаснијег библиотечког пословања, приступила јединственом систему COBISS.SR који омогућава централизовану обраду библиотечке грађе, као и приступ библиографским записима о

грађи свих библиотека учесница у систему, односно узајамну каталогизацију.

Програмски пакет – COBISS-Kooperativni online bibliografski sistem i servisi, је флексибилнији од досадашњег БИБЛИ-а и омогућава да сами корисници претражују базе података библиотека на широј територији. Нови програмски пакет изискује и побољшање досадашње рачунарске мреже, већа материјална улагања, као и даљу едукацију радника. Едуковани радници за рад у овом новом и садржајнијем програму су унели већину фонда у нови систем, а унос целокупног фонда планирамо да се заврши у текућој години. Библиотека у Врању, од 1. јула 2019. године, инсталирала је и сегмент COBISS3/Позајмица.

Библиотека је укључена у систем узајамне каталогизације у Србији и корисник је програмске опреме – COBISS од средине 2009. године када је и започела унос библиографских записа у локалну базу података. До сада, од 2009. год. 12 библиотечких радника похађало је курс **Прегазак на COBISS 3/Кат алогизацију** и добило лиценцу за узајамну каталогизацију. Библиотека располаже са шест приступа систему чиме је омогућен истовремени рад више каталогизатора на стручној обради грађе у програму COBISS током радног времена библиотеке: монографских и серијских и рад са корисницима.

До краја 2019. године Библиотека је у локалну базу података у програму COBISS унела укупно 56.342 библиографских записа (креираних и преузетих) монографских публикација, а укупан број књига у локалној COBISS бази је 119.876.

COBISS представља организациони модел повезивања библиотека у библиотечко-информациони систем са узајамном каталогизацијом, узајамном библиографско-каталошком базом података COBIB и локалним базама података библиотека учесница. Преласком на COBISS корисницима је омогућено претреживање база података библиотека на територији целе Србије (и шире) чиме смо постали део пројекта Виртуелна библиотека Србије.

Библиотека је информационе инструменте водила паралелно и у претходном програму BIBLIO и у новом програму COBISS.

Стручна обрада фонда монографских и серијских публикација ради се у сагласности са законским и подзаконским актима који регулишу ову материју у библиотекарству Србије.

Ревизија се ради у роковима и на начин који прописује Закон о библиотечко-информационој делатности и (Сл. гласник РС, бр.52/11),

односно Правилник о инвентарисању, обради, ревизији и отпису библиотечно-информационе грађе и извора, као и вођењу евиденције о библиотечно-информационој грађи и изворима (Сл. гласник РС, бр.47/13). Редовна ревизија, коју се планирамо у 2020. години, обухватиће ревизију целокупног фонда монографских публикација у централном одељењу и огранцима.

5. КУЛТУРНО-ОБРАЗОВНА ДЕЛАТНОСТ БИБЛИОТЕКЕ

Библиотека у Врању и даље успешно остварује развијену делатност на плану популарисања књиге и читања. Током 2019. године Библиотека је организовала низ програма и манифестација. Програм обухвата књижевне вечери, сусрете, радионице, трибине и изложбе. Библиотека негује и има развијену сарадњу са другим установама културе и образовања у граду Врању, али и на територији целе Србије.

ПРОГРАМСКЕ АКТИВНОСТИ

Програми у оквиру Свет осавске недеље:

1. Промоција књиге „До последњег слепог сокака на Јупитеру“
(14. јануар)

Гости: Немања Поповић Поп, аутор

Нена Спасић

Бранка Марковић

Немања Стокјовић

Весна Милетић

2. Промоција романа „Помор и страх“ (24. јануар)

Аутор: Вуле Журић

3. Књижевни сусрети деце из основних школа и вртића са дечјим писцима (24. јануар)

Гости: Биљана Алавања, књижевница

Стефан Митић, књижевник

Стеван Милошевић

Програми у оквиру Дана ослобођења Врања од Турака:

4. Промоција монографије „ДР ЈОВАН ХАЦИ- ВАСИЉЕВИЋ
ЗНАМЕНИТИ ВРАЊАНАЦ“ (29. јануар)

Ауторке: Мирјана Томашевић и Сања Бундало

5. Отварање нових просторија у Одељењу Врањска Бања (26.јануар –
Дан ослобођења Врањске Бање од Турака)

6. Дан домаћег филма-Биоскопске пројекције документарних
филмова о којима се прича- У оквиру програма приказан је филм
„Дуго путовање у рат“ Милоша Шкундрића (30.јануар)

Програми у оквиру Бориних књижевних дана:

7. Промоција књиге Владимира Табашевића „Заблуда светог
Себастијана“ – Добитника НИН-ове награде (21.март)

Гост: Јасмина Радојичић, уредница издавачке куће „Лагуна“

8.Књижевна радионица са македонском песникињом Еленом
Пренцовом и врањским песником Немањом Стојковићем (22.март)

9. Књижевно поподне са песницима Удружења књижевника из
Врања- Учествовали: Благоје Савић, Мирослав Манасијевић, Миле
Костић и Жикица Димитријевић (Одељење у Врањској Бањи- 22.
март)

11.Промоција књиге „Југо увек окреће на буру“, ауторке Лауре
Барне (22.март).

12.Промоција књига издавачке куће „Партизанска књига“-
Учествовали су писци: Драгана Мокрин, ауторка књиге „Пустите ми
лагану музику“; Мирослав Ђуричић, аутор књиге „Смрт у Башаиду“ и
Срђан Срдић, аутор књиге „Сребрна магла“ (23.март).

13. У оквиру пројекта Дигитални грађанин Фондације Б92 одржана је
прва у низу обука за микро:бит рачунаре и БОЗОН сетове на којој су
учествовали наши библиотекари. Циљ радионица је да се
заинтересовани грађани, посебно млађа популација уведу у свет
програмирања (23.април)

14. Филмски фестивал Слободна Зона у нашој Библиотеци - пет најбољих филмова са 14. фестивалског програма, по избору публике и селектора фестивала приказани су у Врању и Врањској Бањи, у сарадњи са Јавном библиотеком "Бора Станковић" и удружењем "Документ 06" из Врања (од 13. до 17. маја).

15. Промоција књиге "Џон В. Фротингам- заборављени српски добротвор", аутора Томислава Симоновића (24. мај)

О књизи су говорили: Драгољуб Којчић, директор и главни уредник Завода за уџбенике; Љубодраг Димчић, академик и аутор Томислав Симоновић (24.мај)

16. Дружења четвртом – „35 година стваралаштва“ др Срђан Томић (6.јун)

17. Манифестација Фестивал европског филма у оквиру које су приказани:

- шпански филм „Тишина других“ (3.јун);
- „Дијамантино“ филм урађен у копродукцији Португала, Француске и Бразила (4.јун);
- филм "Белгијски краљ" снимљен 2016. године у копродукцији Белгије, Холандије и Бугарске (5.јун).

Програми у оквиру обележавања 140. година од оснивања Библиотеке „Бора Станковић“

18. - Отварање Завичајног одељења (20.јун)

- Свечана академија
 - Писац у фокусу: Владислав Бајац, књижевник и Гојко Божовић, књижевни критичар
 - Уручене Повеље захвалности
 - Додељена признања и награда најбољим читаоцима Дечјег, Позајмног одељења и Америчког кутка
 - Кабаре „Ја певам свој блуз“ - Горан Султановић

19. Трибина, крикет и баскет са Njuz.net екипом (16.август)

-Акција коју је подржала Европска унија кроз управљање миграцијама у Србији

20. Првацима у част – Дружење са песником за децу Жикицом Димитријевићем (2. септембар)
21. Отварање изложбе „Писати се могу само приватне вести“
Аутори изложбе: Немања Калезић и Јасмина Томашевић
(27. септембар)
22. Обележавање Дечије недеље са песником Властом Ценићем – интерактивна радионица (10. октобар)
23. Форум Библиотекарског друштва Србије „Мотивација библиотекара“ –гост предавач: др Богдан Трифуновић, председник Библиотекарског друштва Србије (16. октобар)
24. Акредитовани семинар у оквиру сталног стручног усавршавања у библиотечко-информационој делатности: Иновације у библиотекарству – какву библиотеку желимо- ауторка програма: Беба Станковић, виши дипломирани библиотекар НБС (18. новембар)
25. „Књига у Врању и околини од Средњег века до Другог рата“ - предавање и изложба фотографија у оквиру циклуса Дружења четвртом, аутора Горана Арсића (Одељење у Доњем Врању - 28. новембар)
26. Промоција књиге „ROKI FOR REVER“ аутора Бранислава Марковића Точка, драмског писца из Владичиног Хана
Модератор промоције - Милица Јовановић (29. новембар)
27. Предавање: Хиландарски медицински кодекс-Предавање је одржао др Зоран Вацић, председник секције за историју медицине Српског лекарског друштва (4. децембар)
28. У сарадњи са Јустиновом омладином на Дечјем одељењу успешно реализоване интерактивне радионице „У сусрет Божићу“ (12. и 27. децембар)

Утисак свих наших гостију, књижевника, професора, књижевних критичара и других, је да врањска библиотека има дивну публику, коју смо годинама уважавали и неговали.

5. ОСТВАРИВАЊЕ МАТИЧНИХ ФУНКЦИЈА

Библиотека остварује матичне функције на подручју Пчињског округа и делимично Косовско-поморавског округа. У матичној служби Библиотеке у 2019. години радила су два дипломирана библиотекар са положеним стручним испитом.

Обављајући Законом о библиотечној делатности поверене послове, Матична библиотека „Бора Станковић” Врање, радила је у 2019.години на редовним матичним пословима као што су: вођење регистра библиотека, вођење каталога библиотечке грађе, надзор над стручним радом библиотека, пружање стручне помоћи библиотекама, старање о стручном усавршавању кадрова за обављање библиотечке делатности, праћење и проучавање стања, потреба и услова рада и предлагања мера за унапређивање библиотечке делатности.

5.1 Вођење регистра библиотека

Библиотека “Бора Станковић” као матична библиотека установила је и води регистар библиотека Пчињског округа ажурно и сагласно Правилнику о садржини и начину вођења регистра библиотека (Сл.гласник РС, бр.63/94). У регистар је уписано: 7 народних, 1 библиотека општег типа у предузећу, 1 специјална библиотека, 13 библиотека у средњим школама, 42 библиотеке у основним школама и 20 огранака народних библиотека. У 2019. години извршена је регистрација следећих библиотека: Средње Стручне школе „Милутин Бојић“ у Трговишту, Основне школе „Јован Јовановић Змај“ у Сурдулици и Основне школе „Бора Станковић“ у Новом Селу (Општина Трговиште). На плану комплетирања документације јавних библиотека за Централни регистар редовно су контактиране јавне библиотеке у циљу прикупљања нових Статута јавних библиотека усклађених са Законом о култури и Законом о библиотечно-информационој делатности и нове систематизације у јавним библиотекама. Редовно је рађена дистрибуција дописа и обавештења јавним библиотекама у округу.

Одељење за матичне послове уредно је и ажурно водило регистре библиотека и библиотечких јединица и уписала све промене које су настале у току 2019. године. Током овог периода иновирани су подаци који се односе на руководиоце библиотека, на књижни фонд, опрему, број запослених у библиотекама Пчињског округа.

5.2 Надзор над стручним радом библиотека

У периоду јануар – децембар 2019.године, овлашћени радници Јавне библиотеке „Бора Станковић“ Врање, обављали су редовне стручне надзоре над радом библиотека у округу на основу Упут ст ва о начину вршења надзора над стручним радом у библиот екама (Службени гласник РС, бр. 7/13). Током 2019. године извршено је 14 (четрнаест) надзора над стручним радом библиотека: четири надзора у народним библиотекама, један надзор у средњој школи и девет надзора у библиотекама основних школа. Извештаји о обављеним надзорима над стручним радом библиотека у Пчињском округу послати су Матичној служби Народне библиотеке Србије.

Стручни надзори извршени у 2019. године су:

- 13.02.2019.- Народна библиотека „Мехмет Јусуфи“ Прешево;
- 11.04.2019.- Народна библиотека „Вук Караџић“ Владичин Хан;
- 11.04.2019. – Основна школа „Свети Сава“ Владичин Хан;
- 10.05.2019. – Основна школа „Предраг Девеџић“ Врањска Бања;
- 05.06.2019.– Гимназија „Бора Станковић“ Врање;
- 18.10.2019. – Народна библиотека „Христо Ботев“ Босилеград;
- 18.10.2019. – Основна школа „Георги Димитров“ Босилеград;
- 10.12.2019. – Народна библиотека „Антоније Поповић“ Трговиште;
- 10.12.2019. – Основна школа „Вук Караџић“ Доњи Стајевац;
- 10.12.2019. – Основна школа „Жарко Зрењанин Уча“ Радовница;
- 18.12.2019. – Основна школа „Бора Станковић“ Ново Село;
- 18.12.2019.- Основна школа „Бора Станковић“ Кленике;
- 20.12.2019.- Основна школа „Вук Караџић“ Стубал;
- 20.12.2019.- Основна школа „Војвода Радомир Путник“ Цеп.

Народне библиотеке са подручја наше матичности (има их шест: “Вук Караџић” у Владичином Хану, “Радоје Домановић” у Сурдулици, “14. Новембар” у Бујановцу, “Мехмет Јусуфи” у Прешеву, “Антоније Поповић” у Трговишту и “Христо Ботев” у Босилеграду) у целини гледано, успешно остварују задатке дефинисане Законом о библиотечко-информационој делатности и настављају узлазном линијом развоја. Народне библиотеке имају правилно структуриране фондове и организована и развијена сва одељења потребна за рад развијених библиотека и стручни рад у оквиру њих обавља се сагласно законским и подзаконским актима који регулишу обављање библиотечко-информационе делатности на територији Републике Србије.

5.3. Стручни испит и стално стручно усавршавање библиотечко-информационих стручњака

У 2019.години два кандидата из нашег округа су упућена на полагање стручног испита. Са њима је обављен већи број консултација и пружена им је стручна помоћ приликом припремања испита. Кандидатима је непосредно и електронским путем достављена неопходна литература, упутства и пружена помоћ у избору тема за писани рад. Матична библиотека увек нуди заинтересованим кандидатима да дођу у нашу библиотеку како би уз помоћ библиотекара који раде на стручним пословима и са рачунарима, савладали неопходне ствари. Неколико приправника који су обавили или обављају приправнички стаж у библиотеци (по различитим програмима) и стичу услов за полагање стручног испита, такође су, благовремено обавештени о одредбама Закона о библиотечко-информационој делатности у домену стручних испита.

Стално стручно усавршавање запослених у библиотечко-информационој делатности одвија се на основу Правилника о сталном стручном усавршавању у библиотечко-информационој делатности (Службени гласник РС, бр. 18/13) који је као иновација на овом плану донет 2013. године. У извештајном периоду матична служба је редовно реализовала комуникацију са библиотекама из округа и заинтересоване упућивала на акредитоване програме.

У оквиру програма сталног стручног усавршавања у библиотечко-информационој делатности, 18.11.2019. год. одржан је у Библиотеци „Бора Станковић“ стручни акредитовани семинар – Иновације у библиотекарству – какву библиотеку желимо, за библиотекарске јавних библиотека Пчињског региона. Семинару је присуствовало 42 библиотекара из Врања, Сурдулице, Трговишта, Бујановца и Владичиног Хана.

О иновацијама у библиотекарству говорила је Беба Станковић, виши дипломирани библиотекар, из Народне библиотеке Србије. Ауторка је присутним библиотекарима говорила о иновацијама у библиотекарству кроз регионално, локално умрежавање, коришћењем постојећих ресурса, као и кроз обуку за стварање нових кроз иновативне стручне пројекте. Тема програма су иновативни сервиси у библиотекама, реализација пројеката по угледу на примере добре праксе, како у домаћем, тако и међународном библиотекарству – шта је и колико могуће применити у нашим условима.

Овим семинаром највећи број запослених у пчињским јавним библиотекама остварио је 6 радних сати на иновирању свога знања, минимум на који обавезује нови Закон о библиотечко-информационој делатности. Програм је финансијски реализован средствима Министарства културе за финансирање матичних функција у оквиру програмске активности – организовање семинара за библиотекарe Пчињског округа.

Библиотекарско друштво Србије, у сарадњи са Јавном библиотеком „Бора Станковић“ у Врању и Подружницом БДС за Пчињски округ, успешно је 16. октобра организовало нови Форум БДС у оквиру активности „Библиокараван БДС“.

Захваљујући подршци Министарства културе и информисања, Библиотекарско друштво Србије током јесени 2019. године кроз активност „Библиокараван БДС“ реализује Форуме у окрузима који до сада нису били домаћини скупова у организацији Друштва. Кроз скупове се остварује директан контакт између колега и омогућава дискусија о актуелним темама из сфере библиотечко-информационе делатности.

Тема Форума у Врању је била „Мотивација библиотекара“ и представља контекст у оквиру кога смо се бавили са неколико подтема, као што су: статус библиотечких радника, платне групе и разреди, стицање статуса репрезентативног удружења за библиотечко-информациону делатност и његов значај за струку, и др.

Домаћин Форума била је Установа - Јавна библиотека „Бора Станковић“ у Врању, док је за организацију била задужена Јасмина Кнежевић, библиотекар Матичне службе. На скупу је присуствовало 40 библиотекара из Врања, Бујановца, Босилеграда, Трговишта, Владичиног Хана, Лебана, Ивањице и Новог Сада.

Форум је отворио Зоран Најдић, директор Библиотеке „Бора Станковић“, док је предавач био др Богдан Трифуновић, председник БДС.

5.4. Пружање стручне помоћи и инструкторски рад са запосленима у библиотекама

Пружање редовне стручне помоћи и консултације са библиотекарима представљају главни део инструктивног рада Матичног одељења и обухватају сваки вид стручне помоћи и обуке у библиотекарству (у просторијама Одељења, телефонским путем и

електронском поштом): прикупљање, обрада, чување библиотечке грађе, размештаја књижног фонда, предметизације, стручне обраде књига, примене УДК-а бројева и група, ревизије и отписа неактуелне библиотечке грађе, израде статистичких извештаја, књиге инвентаре библиотечке грађе, расхода, смештаја, припрема за полагање стручног испита, оснивање библиотеке и др. Више пута су библиотекарски Одељења одлазили у службену посету библиотекама по позиву стручних радника или представника институције у чијем се саставу налази библиотека, школске или јавне библиотеке ради консултација и изналагања одговарајућег решења за правилан рад библиотеке или отклањање нејасноћа у самом приступу у раду стручног радника или библиотеке. Посебну стручну помоћ библиотекарски Одељења су пружили колегама у оквиру попуњавања обрасца Подаци о библиотечком пословању за базу МБС (Мрежу библиотека Србије).

Будући да је један број школских библиотека имао рачунаре, а да су неке школске библиотеке ове године добиле рачунаре, радник матичне службе је био ангажован на инсталирању програма БИБЛИО, обуци за рад и праћењу уноса података у електронску базу.

Користећи спремност за сарадњу, предложили смо директорима школа који још увек нису, да набаве рачунаре за своје школске библиотеке. Парадоксално звучи, али у електронској ери несагледивих техничко-технолошких могућности школске библиотеке су најскромније и најсиромашније, како у погледу набавке опреме, тако и у набавци нових књига.

5.5. Праћење и проучавање стања и потреба делатности

Народна библиотека Србије, Библиотека Матице српске, Универзитетска библиотека Светозар Марковић и јавне матичне библиотеке формирају и воде аутоматизовану базу података Мрежа библиотека Србије у коју се годишње унесу подаци за око 2.200 библиотека. Од 2010. године податке из базе Мрежа библиотека Србије од Народне библиотеке Србије преузима и објављује Републички завод за статистику.

Почетком 2019.године смо послали Анкет не упит нике о раду у 2018. години у 83 библиотеке Пчињског округа. Већина библиотека у округу (осим неколико школских библиотека) су вратиле попуњени анкетни упитник. Свим библиотекама прослеђени су упитници о пословању у претходној години, оне су их попуниле и такве вратиле матичној библиотеци. У Матичном одељењу обрађене су све анкете. У

електронску базу за сваку библиотеку су унети подаци о простору, фонду, набавци библиотечке грађе, о библиотечкој, рачунарској и комуникационој опреми библиотеке, затим о смештају, коришћењу библиотечке грађе и услуга, организацији библиотеке, финансирању, библиотечком кадру, завичајној збирци, стручном усавршавању библиотечког кадра. Формирана МБС база за Пчињски округ у 2018. години експортирана је Народној библиотеци Србије за централизовану електронску базу МБС.МБС база је уредно ажурирана најновијим подацима.

Годишњи извештај о раду у 2018. и план рада за 2019.годину доставиле су све народне библиотеке у округу.

Такође, рађена је дистрибуција дописа и обавештења јавним библиотекама у округу.

Министарству културе и информисања РС, Народној библиотеци Србије и руководству Јавне библиотеке "Бора Станковић" достављен је годишњи извештај о активностима Матичног одељења у току 2018. године и програм обављања законом утврђених матичних функција с детаљним планом надзора и планом трошкова у 2019. години.

Народној библиотеци Србије достављени су детаљни подаци о висини средстава које је Град Врање, као оснивач Јавне библиотеке "Бора Станковић", пренео за куповину књига и периодике у току 2018. године и колики износ је планирао у буџету за 2019. годину.

Министарству културе и информисања РС достављен је финансијски извештај о активностима у току 2018. године и захтев са спецификацијом трошкова за реализацију програма матичних функција у 2019. години.

Свим општинским јавним библиотекама Пчињског управног округа достављени су спискови књига из редовног откупа Министарства културе и информисања РС, пружена помоћ у избору и детаљна упутства за реализацију овог вредног и значајног пројекта. Попуњени спискови су затим достављени Народној библиотеци Србије.

Свим јавним општинским библиотекама Пчињског управног округа достављен је допис, стандарди и предлог за набавку књига и периодике у 2019. години, с потребним износом средстава, упутством и препоруком благовременог исказивања потреба код оснивача.

Народној библиотеци Србије достављен је анкетни упитник о најчитанијој књизи у Библиотеци "Бора Станковић" у Врању у 2018. години.

Извршена је провера и усаглашавање документације о именованима директора и изменама статута јавних библиотека с

подручја матичности и њихово достављање Одељењу за матичне послове Народне библиотеке Србије.

Настављена је пракса обављања сталних стручних консултација и разговора с руководиоцима и библиотечким радницима библиотека с територије Пчињског управног округа.

5.6. Учесће у изградњи јединственог националног библиографско-информационог система

Библиотека у Врању је пуноправна чланица Виртуелне библиотеке Србије (ВБС) и корисник програма COBISS од 2009. године. Активно учествује у систему узајамне каталогизације креирањем записа у узајамну базу података COBIV, као и преузимањем библиографских записа из узајамног у локални електронски каталог. У бази доминирају записи за монографске публикације а број записа за серијске публикације и некњижну грађу је у иницијалном обиму. Закључно са 31. децембром 2019. године, Библиотека је у локалну базу података унела укупно 56.342 библиографска записа (119.876 књига).

У електронску базу се паралелно уносе све новопрстигле публикације, а ретроактивно и преостали фонд Библиотеке. До сада је у COBISS базу унет и обрађен целокупни фонд на Дечијем одељењу, Одељењу за одрасле, Завичајном одељењу, Стручном одељењу, као и фондови у огранцима: Доње Врање, Вртогош и Врањска Бања.

За сваку обрађену публикацију у COBISS систему израђују се адекватне налепнице са подацима о локацији публикације у фонду и бар-кодovima. Записи садрже детаљне податке о фонду, поштујући међународне стручне стандарде.

Формирање електронског каталога који ће садржати целокупни расположиви фонд Јавне библиотеке „Бора Станковић“ Врање, што је представљало приоритет у досадашњем раду Библиотеке и чија је израда у финалној фази, основни је предуслов, да се приступи аутоматизацији и процесу позајмице. Библиотека у Врању, од 1. јула 2019. године, инсталирала је и сегмент COBISS3/Позајмица.

Корисницима Библиотеке омогућено је претраживање како постојеће локалне, тако и база библиотека у Србији и окружењу, што, између осталог, резултира све учесталијим захтевима за међубиблиотечку позајмицу.

Радници матичне службе и други стручни радници Библиотеке учествовали су у раду секција и комисија Библиотекарског друштва Србије, састанака и манифестација Заједнице матичних библиотека Србије.

Чврста утемељеност матичних функција у библиотечно-информационој делатности у претходним и новим законским и подзаконским актима (утврђен је њихов циљ и садржај, финансирање, носиоци и начин обављања) и у организацији матичних служби матичних библиотека основ је за формирање, функционисање и развој јединственог библиотечно-информационог система Србије.

6. САРАДЊА СА МИНИСТАРСТВОМ КУЛТУРЕ

Библиотека је успоставила контакте са Министарством културе и та се сарадња састоји у пружању материјалне подршке у функционисању матичних функција и откупу књига, као и у финансирању одабраних пројеката.

Министарство културе РС Библиотеци „Бора Станковић” у Врању, доставља нова издања књига за претходну годину по избору Библиотеке (откуп).

Министарство културе финансира матичне послове из средстава обезбеђених Законом о буџету Републике Србије. Матична служба годишње обавештава Министарство о резултатима рада и утрошку средстава.

7. САРАДЊА СА ГРАДОМ ВРАЊЕ

Град Врање је оснивач и финансијер Библиотеке “Бора Станковић” у Врању. У складу са својим могућностима, Град је финансирао одређене пројекте.

8. САРАДЊА СА ЕУТЕКОМ

ЕУТЕКА је мрежа 48 јавних библиотека широм Србије које својим посетиоцима нуде публিকације и информације о Европској унији. Ову иницијативу су заједно иницирале Делегација Европске уније у Републици Србији, Министарство културе и информисања Владе Републике Србије и Народна библиотека Србије потписивањем Меморандума о разумевању 2014. године, а овом партнерству се 2015. Године прикључила и Канцеларија за европске интеграције Владе Републике Србије.

Главни циљ пројекта „Еутека – Европска унија у вашој библиотеци“ је пружање подршке библиотекама које желе да понуде

тачне и актуелне информације о Европској унији својим корисницима. Библиотека у Врању је део пројекта. Публикације чија тематика се односи на различите аспекте живота у ЕУ налазе се у нашој Библиотеци и доступне су свим заинтересованим грађанима.

9. САРАДЊА СА МЕДИЈИМА

Сарадња са медијима, као и претходних година, се наставља поводом праћења значајних догађаја, пропагирања библиотечких фондова, подстицања грађана на читање. Новости из врањске библиотеке, осим на нашем веб сајту и фејсбук страници, шаљу се за заједнички сајт библиотека и Инфо центар општине Врање. Поред локалних медија: РТВ, ИНФО ПУЛС, ВРАЊСКА ПЛУС, ОК радија, Новина Врањских, користиле су се и могућности интернета у свим сферама библиотечке делатности. Редовно се ажурира сајт врањске библиотеке на адреси www.bibliotekavranje.co.rs.

10. ЗАКОНСКА РЕГУЛАТИВА

У области библиотекарства и радних односа, делатност библиотека се регулише низом закона и подзаконских аката, почев од основног Закона о библиотечко-информационој делатности, Закона о култури, Закона о културним добрима, Закона о старој и реткој књизи, Закона о обавезном примерку, Посебног колективног уговора за установе културе, Закона о раду РС и др.

У 2016.години донете су опсежне измене и допуне Закона о култури РС, који регулише, заједно са *lex specialis* - Законом о библиотечко-информационој делатности (Сл.глас. РС 52/11), делатност библиотека. Измене Закона о култури су донете почетком 2016. године, а његова примена је отпочела крајем августа, извршена су сва потребна усклађивања аката у 2017. (измене и допуне Статута Библиотеке) како би рад Библиотеке био усклађен са овим, за Библиотеку важним законом, у циљу њеног развоја и осавремењавања.

11. РАД УПРАВНОГ ОДБОРА БИБЛИОТЕКЕ У 2019. ГОДИНИ

У 2019. години Управни одбор Јавне библиотеке је одржао 11 седница. Одлуке УО су се односиле на текуће послове у Библиотеци који спадају у делокруг УО: План јавних набавки, Усвајање извештаја за 2018. годну са финансијским извештајем, усвајање Програма рада за 2019. годину, усвајање Правилника о организацији и спровођењу пописа имовине и обавеза Јавне библиотеке, расписивање Конкурса за избор директора, усвајање Решења о именовању директора од стране министра културе и информисања РС на мандатни период од четири године, Одлука о ребалансу буџета, Одлуке у вези уписнина, итд.

Седницама Управног одбора присуствовали су углавном сви чланови, односно на овим седницама Управни одбор је имао кворум за рад и одлучивање.

РЕЗИМЕ

У датим условима: просторним, материјалним и кадровским Библиотека је успешно остваривала своју функцију и обавезе и доприносила општем културном развоју средине у којој делује.

Стручни рад на обради, чувању и коришћењу библиотечке грађе одвијао се, у целини гледано, сагласно одговарајућим законским прописима, подзаконским актима, правилницима и упутствима који регулишу библиотечко-информациону делатност у народним библиотекама Србије.

Библиотека планира да настави успешну сарадњу са поменутиим сарадницима и да гради нове мостове сарадње са другим установама и институцијама у циљу осавремењавања библиотечке делатности и увођења нових иновативних услуга. Библиотека ће и даље бити једна од најважнијих установа културе, стварајући тако лепшу слику града на културној мапи Србије.

У Врању,
13.02.2020. год.

Директор Установе ЈБ „Бора Станковић”
Зоран Најдић

